

4.3 Komitee rõhutab, et kõnealune kava, milles nähakse ette meetmed tundlikus avaldamis- ja tõlkekohustuste valdkonnas, ei too endaga kaasa üksnes — nagu selgub mõjuhinnaangust — selget kulude vähendamist, vaid tugevdab ka Euroopa mõõtme usaldusväärsust, kuna selle abil kaotatakse kõik võimalused luua kunstlikke ja põhjendamatuid takistusi kaupade ja teenuste vabale liikumisele Euroopa Liidus.

4.4 Komitee võtab teadmiseks, et senised algatused käivitati pärast taotletavate eesmärkide põhjalikku hindamist ja üksikasja-

likke konsultatsioone kõigi asjaomaste isikutega ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega arvestades.

4.5 Seetõttu kiidab komitee heaks direktiivi ettepaneku sisu, pidades direktiivi üldstrateegia oluliseks osaks, ning ühineb nõukogu üleskutsega, mille kohaselt tuleks komisjonil võtta meetmeid täiendavates sektorites ja valdkondades, kus lihtsustamine tundub olevat vajalik, et vähendada arvukaid kohustusi, mis ettevõtjaid ikka veel koormavad.

Brüssel, 18. september 2008

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

ppresident

Dimitris DIMITRIADIS

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee aramus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ seoses teatavate avalikustamisnõuetega, mida kohaldatakse keskmise suurusega äriühingute suhtes, ja kohustusega koostada konsolideeritud aastaaruanded”

KOM(2008) 195 lõplik — 2008/0084 (COD)

(2009/C 77/07)

23. mail 2008. aastal otsustas nõukogu vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 44 lõikele 1 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ seoses teatavate avalikustamisnõuetega, mida kohaldatakse keskmise suurusega äriühingute suhtes, ja kohustusega koostada konsolideeritud aastaaruanded”.

Komitee juhatus tegi 21. aprillil 2008. aastal käesoleva arvamuse ettevalmistamise ülesandeks ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektioonile.

Arvestades töö kiireloomulisust määras Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastavalt kodukorra artiklile 20 ja artikli 57 lõikele 1 täiskogu 447. istungjärgul 18. septembril 2008 pearaportööriks Claudio CAPPELLINI ja võttis vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 59 ja vastu hääletas 1.

1. Ettepanekud ja soovitused

1.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel on heameel tõdeda, et neljandas äriühinguõiguse direktiivis ette nähtud erandeid väikestele ettevõtetele laiendatakse ka keskmise suurusega ettevõtetele, kuna need tingivad nimetatud ettevõtete aruandluskoormuse vähenemise.

1.2 EMSK tervitab samuti ettepanekus sisalduvaid muudatusi seitsmendas äriühinguõiguse direktiivis, kuna need selgitavad kõnealuses direktiivis sätestatud konsolideerumiseeskirjade ja rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite vahelisi seoseid.

1.3 EMSK hindab eriti seda, et järgitakse finantsaruandluse lihtsustamise eesmärki. Raamatupidamisaruannete kasutajate jaoks ei too see endaga kaasa märkimisväärset teabe kadu, ja kõnealused muudatused ei puuduta teisi sidusrühmi. Ettepa-

nekus sisalduvad lihtsustusmeetmed põhinevad VKEde ja finantsteabe kasutajate vajadustel.

1.4 Siiani pole olnud piisavalt teaduslikke ja toetavaid andmeid määratlemaks kasutajate vajadusi, mis võivad Euroopa Liidu liikmesriigiti varieeruda. Enne kui muuta veelgi VKEdele esitatavaid finantsnõudeid, tuleks kaaluda, kas jääda praeguse hoiaku juurde võtta üle neljandas ja seitsmendas äriühinguõiguses sätestatud valikud. Nimetatud uurimine peaks hõlmama: a) olemasolevate valikute kasutamist; b) liikmesriikide poolt toodud motiive oma valikute põhjendamiseks ja c) ülevaadet liikmesriikide edu kohta eesmärkide saavutamisel.

1.5 EMSK soovib seega läbi viia uuringuid nimetatud valdkonnas, mis oleksid edaspidi aluseks ratsionaalsetele poliitikaettepanekutele.

1.6 Raamatupidamisnõuded olid ühed esimestest õigusvaldkondadest, mida Euroopa Liidu tasandil ühtlustati. EMSK meenutab, et see on keskne element/üks olulisematest teguritest ühisturu saavutamiseks ja rõhutab, kui oluline on ühtlustamine õiglaste tingimuste saavutamisel Euroopa Liidus.

1.7 VKEd tegelevad piiriülese kauplemisega Euroopa Liidus järjest rohkem. Seega on finantsaruandluse raamistike ja eeskirjade ühtlustamine vägagi põhjendatud a) toetamaks selle kaubanduse osa kasvu ja b) loomaks õiglasi tingimusi.

2. Taust

2.1 8.–9. märtsi 2007. aasta Euroopa Ülemkogu rõhutas oma järeldustes halduskoormuse vähendamise tähtsust Euroopa majanduse elavdamisel, eriti arvestades kasu, mida see võib tuua väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.

2.2 Ülemkogul rõhutati, et halduskoormuse vähendamiseks EL-is peavad EL ja liikmesriigid tegema ühiselt suuri jõupingutusi, lihtsustades väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete raamatupidamisreegleid, mille õiguslik alus oleks EÜ asutamislepingu artikli 44 lõige 1 ⁽¹⁾

2.3 Raamatupidamine ja auditeerimine on määratletud valdkonnana, milles tuleb vähendada ühenduse äriühingute halduskoormust ⁽²⁾.

2.4 Erilist tähelepanu pöörati selles aruandluskoormuse täiendavale kergendamisele väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks.

2.5 Varem on tehtud mitmeid muudatusi, et võimaldada direktiivide 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ kohaldamisalasse jäävatel äriühingutel kasutada rahvusvahelistele finantsaruandlusstandarditele (IFRS) vastavaid raamatupidamismeetodeid.

2.6 Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. juuli 2002. aasta määrusele (EÜ) nr 1606/2002 rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite ⁽³⁾ kohaldamise kohta peavad äriühingud, kelle väärtpaberitega on lubatud kaubelda mõne liikmesriigi reguleeritud turul, koostama oma raamatupidamise konsolideeritud aastaaruanded IFRSi kohaselt ja on sellest tulevalt vabastatud enamiku direktiivides 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ sätestatud nõuete täitmisest. Kõnealused direktiivid on aga jätkuvalt aluseks väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate raamatupidamisarvestusele ühenduses.

2.7 Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate suhtes kohaldatakse sageli samu eeskirju kui suurettevõtjate suhtes, kuid

nende raamatupidamise erivajadusi on harva hinnatud. Eelkõige suurendavad selliste äriühingute muret üha arvukamad avalikustamisnõuded. Laiaulatuslikud aruandluseeskirjad panevad neile finantskoormuse ja võivad takistada kapitali tõhusat kasutamist kasumi tootmise eesmärgil.

2.8 Määruse (EÜ) nr 1606/2002 kohaldamine on osutanud vajadusele selgitada direktiiviga 83/349/EMÜ ja IFRSiga nõutavate raamatupidamisstandardite vahelist suhet.

2.9 Juhtudel, mil asutamisväljaminekuid võib käsitleda bilansis varana, on direktiivi 78/660/EMÜ artikli 34 lõikega 2 nõutav kõnealuste kulude selgitamine raamatupidamisaruande lisades.

2.10 Väikesed ettevõtjad võib kõnealusest avalikustamisnõudest vabastada kooskõlas kõnealuse direktiivi artikli 44 lõikega 2. Ülemäärase halduskoormuse kõrvaldamiseks peaks olema võimalik vabastada selliste andmete avalikustamisest ka keskmise suurusega ettevõtjad.

2.11 Direktiiviga 78/660/EMÜ on nõutav käibe avaldamine liigendatuna tegevuse ja geograafiliste turgude järgi. See on nõutav kõigi äriühingute puhul, kuid väikesed ettevõtjad võib kõnealusest nõudest vabastada kooskõlas kõnealuse direktiivi artikli 44 lõikega 2. Ülemäärase halduskoormuse kõrvaldamiseks peaks olema võimalik vabastada kõnealusest avalikustamisnõudest ka keskmise suurusega ettevõtjad.

2.12 Direktiiviga 83/349/EÜ on nõutav, et emaettevõtja koostab konsolideeritud aastaaruanded ka juhul, kui ainsa tütar-ettevõtja või kõigi tütar-ettevõtjate mõju tervikuna ei ole direktiivi 83/349/EÜ artikli 16 lõike 3 tähenduses oluline. Selle tulemusena kuuluvad sellised äriühingud määruse (EÜ) nr 1606/2002 kohaldamisalasse ja peavad seetõttu koostama konsolideeritud raamatupidamisaruanded vastavalt IFRSile. Kõnealust nõuet peetakse koormavaks juhul, kui emaettevõtjal on üksnes ebaolulised tütar-ettevõtjad.

2.13 Seetõttu peaks olema võimalik vabastada emaettevõtja kohustusest koostada konsolideeritud raamatupidamisaruanded ja konsolideeritud majandusaasta aruanne, kui kõnealusel emaettevõtjal on ainult sellised tütar-ettevõtjad, keda ei loeta eraldi ega tervikuna oluliseks.

2.14 Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, milleks on vähendada halduskoormust, mis seondub teatavate avalikustamisnõuetega keskmise suurusega äriühingutele, ja ühenduses tegutsevate teatavate äriühingute kohustusega koostada konsolideeritud

⁽¹⁾ ELT C 325, 24.12.2002, lk 35.

⁽²⁾ Algolukorra mõõtmist ja halduskulude vähendamist käsitlev ELi projekt, teine vahearuanne, 15. jaanuar 2008, lk 37. Hetkel ei ole lõpparuanne veel avaldatud (vt joonealune märkus dokumendis KOM(2008) 195 lõplik).

⁽³⁾ EÜTL 243, 11.09.2002, lk 1.

aastaaruanded, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning nende ulatuse ja mõju tõttu on neid lihtsam saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega.

2.15 Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

2.16 Seetõttu tuleks direktiive 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ vastavalt muuta.

3. Üldised märkused

3.1 Direktiivi 78/660/EMÜ (neljas äriühinguõiguse direktiiv) ⁽⁴⁾ muutmise eesmärk on lihtsustada keskmise suurusega ettevõtjate ⁽⁵⁾ finantsaruandlust ning vabastada nad finantsaruandluse koormusest lühiajalises perspektiivis. Muudatustega peaks kaasnema halduskoormuse vähenemine ilma asjakohase teabe kaota.

3.2 Direktiivi 83/349/EMÜ (seitsmes äriühinguõiguse direktiiv) ⁽⁶⁾ muutmise eesmärk on selgitada selles direktiivis sätestatud konsolideerimiseeskirjade ja rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite vahelisi seoseid.

3.3 Konsultatsioonid ja mõjuhindang

3.3.1 Euroopa Komisjon algatas aegsasti konsultatsioonid VKEdel neljandast ja seitsmendast äriühinguõigusest tuleneva regulatiivse koormuse põhjendatud vähendamise üle koos konsultatsiooniprotsessiga, võttes samas arvesse eesmärgiga tagada VKEdel edu ühtse Euroopa turu tingimustes. VKEdel regulatiivse koormuse probleem on otseselt tingitud algsetest regulatsioonidest, mis on mõeldud suurte ettevõtete jaoks. Need regulatsioonid ei ole VKEdel puhul tingimata asjakohased ning sageli kujutavad endast olulist koormust bürokraatia ja kulude mõistes.

3.4 VKEdel ja finantsteabe kasutajate vajadustel põhinevad lihtsustusmeetmed

3.4.1 Arutelu on oluline keskenduda mitte ainult finantsaruandluse nõuete lihtsustamisele, vaid samuti ka nende kohandamisele VKEdel, mis erinevad suurettevõtetest. Arutelu lihtsustamise üle kipub keskenduma kuludele, kusjuures arutelu kohandamise üle puudutab finantsaruandluse kasutegurit konkreetsete kasutajate ja nende vajaduste jaoks.

3.4.2 Raamatupidamise direktiivi lihtsustamisel tuleb võtta lähtepunktiks VKEdel ja nende arvete kasutajate tegelikud vajadused. Kasutajate ja nende vajaduste uurimine on määrava tähtsusega VKEdel finantsaruandluse raamistiku arengus, et tagada finantsaruandluse kasulikkus ja asjakohasus. Kasutajaid on väga palju: finantsasutused (hindamine), riigiasutused (maksustamine, rahapesu ...).

3.4.3 Samuti on oluline meele pidada, et VKEdel ise on finantsteabe olulised kasutajad, nt teiste VKEdel tarnijad või lepingupartnerid, olukordades, kus on tähtis hinnata krediitvõimet.

3.4.4 VKEdel raamatupidamisreeglite lihtsustamise kontekstis on oluline läbi viia rangeid mõjuhindanguid, sealhulgas hinnata finantsaruannete kasutegureid ning kulude/bürokraatia koormust. Nimetatud mõjuhindangutes tuleks arvesse võtta põhjuseid, miks finantsaruandluse kohustused üldse seatud on, ja sidusrühmade huve (läbipaistvus ...), mida need peaksid kaitsma.

3.5 Ühtlustamine ühtsete tingimuste loomiseks Euroopa Liidus

3.5.1 VKEdel tegelevad piiriülese kauplemisega Euroopa Liidus järjest rohkem ⁽⁷⁾. Seega on finantsaruandluse raamistike ja reeglite ühtlustamine vägagi põhjendatud a) toetamaks selle kaubanduse osa kasvu ja b) loomaks õiglasi tingimusi. Selleks võib olla vaja valikute vähendamine, et suurendada ühtlustamist, nt finantsteabe avaldamise ja selle teabe avalikkusele kättesaadavuse osas.

3.6 VKEdel vabastamine kohustuslikest rahvusvahelistest raamatupidamisstandarditest

3.6.1 Rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite nõukogu (IASB) VKEdel projekt tuleneb standardiloojate, raamatupidajate ja teiste sidusrühmade nõudmistest rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS-standardite) alternatiivi järele. IASB küll algselt ei soovinud selle projektiga tegeleda, kuid sidusrühmade enamuse surve veenis teda, et vaid IASB on piisavalt usaldusväärne ja autoriteetne, tagamaks kehtestatavate raamatupidamisstandardite kõrge kvaliteedi. Nimetatud projekti lähtepunktiks olid aga täielikud IFRS-standardid, mis on välja töötatud börsil noteeritud ettevõtete jaoks.

⁽⁷⁾ Vt EMSK arvamused siseturu tähtsuse kohta:

— CESE 952/2006 „Õiguskeskonna lihtsustamise strateegia“ (INT/296), ELT C 309; 16.12.2006, lk 18;
— CESE 89/2007 „Ühtse turu läbivaatamine“ (INT/332), ELT C 93; 27.4.2007, lk 25;
— CESE 1187/2008 „Poliitilised meetmed VKEdel jaoks“ (INT/390), pole veel ELTs avaldatud;
— CESE 979/2008 „Rahvusvahelised riigihanked“ (INT/394), pole veel ELTs avaldatud.

⁽⁴⁾ Määratlused on esitatud neljanda äriühinguõiguse direktiivi artiklis 27 (keskmise suurusega ettevõtjad).

⁽⁵⁾ EÜT L 222, 14.8.1978, lk 11 Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2006/46/EÜ (ELT L 224, 16.8.2006, lk 1).

⁽⁶⁾ EÜT L 193, 18.7.1983, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud nõukogu direktiiviga 2006/99/EÜ (ELT L 363, 20.12.2006, lk 137).

3.6.2 IRRS-standardid töötati välja, pidades silmas börsil noteeritud ettevõtteid ja nende sidusrühmi. Nagu ülalpool mainitud, on VKEde finantsaruandlus sageli pigem ettevõttesiseks või mitteametlikuks kasutamiseks (seoses tarnijate, lepingu-partnerite, finantsasutustega jms) kui õiguslike või muude kohustuste täitmiseks, et aru anda suurele ringile kasutajatele.

3.6.3 IFRS-standardite või neist erinevate, börsil noteeritud ettevõtete jaoks välja töötatud eeskirjadel põhinevate uute reeglite kohustuslik rakendamine tekitab VKEdele olulise bürokraatiakoormuse ja rahalisi kulutusi, mida positiivsed mõjud tõenäoliselt üles ei kaalu. Tihe seos aastaaruande ja tuludeklaratsiooni vahel sunnib ilmselt VKEsid eri liikmesriikides pidama kaht raamatupidamist, mis suurendaks bürokraatiakoormust veelgi.

3.7 Direktiivide lihtsustamine

3.7.1 Mis puutub valikutesse, millega VKEdele püütakse tagada raamatupidamisdirektiivide täitmise lihtsustamine ja mille puhul on peamiselt tegemist direktiivides olemas olevate valikute

laiendamisega VKEde jaoks, on enne uute direktiivide kehtestamist oluline uurida, kuidas need valikud liikmesriikides toimivad. EMSK soovib peale selle süstemaatiliselt kohaldada põhimõtet „ainult üks kord“ kõigil tasanditel ⁽⁸⁾.

3.7.2 Enne kui muuta veelgi VKEdele esitatavaid finantsnõudeid, tuleks kaaluda, kas jääda praegu hoiaku juurde võtta üle neljandas ja seitsmendas äriühinguõiguses sätestatud valikud. Nimetatud uurimine peaks hõlmama: a) olemasolevate valikute kasutamist; b) liikmesriikide poolt toodud motiive oma valikute põhjendamiseks ja c) ülevaadet liikmesriikide edu kohta eesmärkide saavutamisel.

3.7.3 Suur probleem praeguse olukorra juures on nn ülalt-alla-lähenemine, mis a) tekitab VKEdele bürokraatiakoormust ja b) vähendab finantsraamatupidamise raamistike ja standardite tähtsust nende üksuste jaoks. Euroopa Liidu finantsaruandluse edaspidisel ümbervaatamisel tuleks käsitleda seda probleemi nn alt-üles-lähenemise abil. Selle lähenemisega saaks keskenduda VKEde ja teiste sidusrühmade probleemidele ning see toetuks, nagu eelpool nimetatud, kasutajate ja nende vajaduste uurimisele.

Brüssel, 18. september 2008

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

president

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁸⁾ EMSK arvamus „Erinevad poliitilised meetmed lisaks asjakohasele rahastamisele väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete majanduskasvu ja arengu edendamiseks“ (ettevalmistav arvamus), INT/390. See põhimõte tähendab seda, et ettevõtteid ei tohi kohustada andma uuesti teavet, mida ametiasutused on saanud juba teist teed kaudu. See kehtib kõigil tasanditel (Euroopa Liidu, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil).